

Učiteljski TOVARIŠ.

List za šolo in dom.

Izhaja 1. in 15. vsakega meseca na celi poli. Cena mu je za celo leto 3 gold., za pol leta 1 gold. 50 kr. Spise in dopise prejema vredništvo; naročnino in oznanila pa prejema in razpošiljanje oskerbuje založništvo.

List 14.

V Ljubljani, 15. julija 1875.

Tečaj XV.

Resnoba in ljubezen.

Oboje teh lastnost mora imeti učitelj, tudi se te dve lastnosti ne izključite, marveč rasete iz enega debla. Brez resnobe ne more rasti ne odgoja ne podučevanje; brez ljubezni pa ne cvetete. Od resnobe, ki nasprotuje šali, ločimo to, kar se imenuje, strogost in ostrost. Trud, s katerim opravlja rejniki svoj posel, in iz česa se vidi, da hoče doseči imeniten cilj, rodi v njemu sveto čuvstvo vestnosti, to ga pa nagibuje, da je v svojem poklicu dosleden in natančen, tedaj resnoben. Resnoba tudi kaznuje, pa bolj zmerno, previdno in iz blažjih nagibov, kakor ostrost. Resnoba napravi delavnega učitelja in pridne učence, pogrešati je ne smemo nikjer. Kjer ni resnobe v odgoji in pri poduku, tam tudi ni resničnosti. Ali je učitelju v resnici mar za poduk, ali ne? to kmalo spoznajo učenci; ako je pri njem vse bolj dremotno, bode tudi pri njih tako. Iz njegovega vedenja ne sme gledati zlovoljnost, v njegovem ravnanji se ne sme kazati samovoljnost; tako vedenje zamori resnobo podučevanja pri učencih, odgoja zgubi svoj višji namen, iz podučevanja pa izgine vse postavno in uravnano. Resnoba ne zahteva, da bi bil učitelj pedant, pa natančen mora biti. V tej zadevi pravi Curtman: Vsako podučevanje, tudi pri manjših otrocih naj se, kar moč, stalno vredí, kar se tiče kraja in časa. Naj se nič ne prepušča samovoljnosti! Ob prvem začetku se sicer ne da tako ločiti igranja in podučevanje, kolikor bolj pa se napreduje, toliko bolj se mora to dvoje ločiti. Točnost pri začetku in pri sklepu zljajšuje vsako podučevanje. Raje stavimo krajše obroke za podučevanje, pa deržimo se teh natančno, in tako bomo več dosegli kakor

sicer. Ako je učitelj skerbjen, ako si prizadeva biti popolnoma, potlej ne bo govoril niti storil tega, kar bi bilo odveč ali nepotrebno; resnobo bo podučeval in odgojeval; pri taki resnobi bo pa tudi gojenec postal resnoben in prizadeven, prvi in drugi vesta potem, kaj imata storiti. Oba bota spoznala, da je korist in dobiček, ki se pričakuje, vreden truda, in to bode spodbujalo v pridnost, v vestnost in pozornost učenca in učitelja. Resnoben učitelj ne terpi lahkomiselnosti pri učenju, učenec se mu mora zavedati cilja, ki ga hoče doseči z učenjem; ako se je učenec zavedel in je spoznal, zakaj se mora učiti, potem bode tudi pri učenju natančen in vesten t. j. resnoben. — Kolikor pa je resnoba vredna pri poduku in odgoji, toliko ceniti pa je tudi ljubezen, ki je sklenjena z resnobo, in ki mora biti v resnobi: resnoba mora biti v ljubezni in ljubezen mora biti resnoba. Resnoba pa je ljubezni polna, ako se ogiblje vsega, kar le razdraži, in kedar se kaže iz naredeb, katere ukrenemo, da dosežemo svoj cilj, za kateri se stanovitno poganjamo, modra in dobrohotna previdnost. Ljubezen je resnoba, ako ni prijazna iz posebne naklonjenosti, iz prigovarjanja in prilizovanja, a tačas, kedar se ozira na namen podučevanja in na pravila pametne odgoje. Ljubezen se mora ravnati po nepremakljivih postavah in po stanovitnih načelih, ne sme se prevreči niti v igračo, niti v ono slabost, ki prepušča pobotanja s sabo. Ljubezen ni več resnoba, ako žuganja ne spolni ali kadar pripušča, da se potrebna uredba zanemarja in ne čuva nad njeno spolnitvijo. Ako odgojitelj danes odobri, kar je včeraj grajal, ako danes graja, kar je bilo včeraj dobro, njegova ljubezen nima značaja niti resnobe. Ljubezen je krotka, poterpežljiva, dobrohotna, — a to po božji postavi, po božjem zgledu a ne po človeškem nazoru. Kaznuje, pa tudi prizanaša, ako je višji ozir za to, a ne prizanese kazni, ako je potrebna, da se otrok zboljša. Ta resnoba ljubezen povsod spremlja. Taka resnoba ljubezen ne rani gojencu serca, marveč ga poterjuje v spoznanji, da mu je gojitelj prijatelj, ako ga tudi krega in svari. Sicer nas pa tudi skušnja uči, da otroci stariše in učitelje, ki združujejo resnobo z ljubeznijo veliko bolj cenijo od tistih, ki ravnaajo po nagibu nekake mehke ljubezni. Pogledajmo le v domačo hišo, mati prosi in prosi, a svojeglaven otrok se ne zmeni za to, ostane termoglaven, a resna beseda očetova ga hipoma prenaredi, posebno je pa to pri živih, krepkih dečkih, ti le spoštujejo resnobe in krepkega odgojitelja.

Jezik (govor) učiteljev.

(Dalje.)

Še bolj odločno, kakor na podučevanje, vpliva resničnost na izrejo. Otroci kmalo spoznajo, ali je učenik res dober, ali pa tudi, ako se le